

ZPRÁVODAJ 2008 2 TŘEBÍČKA S DĚTMI

Horácký seniorát - Bratr Kálef

Ze seniorátního setkání učitelů nedělní školy v Novém Městě na Morevě 6. září 2008

První zářijovou sobotu se nás v Novém sešlo víc než třicet! Byli přítomni zástupci sboru z Velkého Meziříčí, Třebíče, Jihlavy, Horních Dubenek, Horní Krupé, Sázavy a Nového Města. Kromě toho i ze Senohrab. Úvodní pobožnost měl Petr Maláč z Třebíče a potom vše probíhalo podle avizovaného programu. Jak k uvedení katechetické příručky od Tomáše Trusiny, tak k ukázce práce s předškolními dětmi od Petry Macháčkové se ozvalo dost podnětů, připomínek a nápadů. Níže se vám je pokoušíme zprostředkovat. Zástupci sborů dostali také rozmnožené texty P. Macháčkové o katechezi předškolních dětí. Mluvili jsme také o grantových možnostech. Zdálo se mi, že to bylo dobré a že nezanedbatelnou hodnotou byla i vzájemná osobní setkání. Protože už ve 14 hodin začínala v kostele svatba, byli jsme trochu tlačeni časem. Příště snad bude pro povídání více času. Bylo by také dobré, aby se zástupci sborů ještě konkrétněji připravili na rozhovor o penězích, které může o. s. Bratr Kálef pro práci s dětmi získat.

o o o

O setkání můžete nalézt článek Adama Vágnera i s fotografiemi na adrese <http://www.vysocina-news.cz/clanek/ucitele-nedelni-skoly-z-horackeho-senioratu-v-novem-mesteii/>

Petra Macháčková ukazovala na setkání nový manuál z katolické provenience. Informace o něm a možnost si jej objednat najdete na adrese: <http://cpk-ostrava.archa.info/materialy-Dnes-budu-Tvym-hostem.html>

Název: Dnes budu tvým hostem

Vydalo: Kartuziánské nakladatelství, 2007

Vydáno pro Ostravsko-opavskou diecézi.

o o o

Podněty pro granty:

Na rok 2008 poskytne o. s. Bratr Kálef sborům, které jsou jeho členy, 7.000 Kč. Je třeba je průčítovat Líze Svobodové do 30. listopadu.

 Do měsíce (tj. na počátku října) by Líza Svobodová potřebovala informace o tom, nač by který sbor chtěl využít prostředky v příštím roce.

Na setkání učitelů NŠ v Novém Městě na Moravě 6. 9. jsme dali dohromady tyto náměty na využití prostředků z grantů:

- rodinná neděle (doprava při výletě, honorář či cestné účinkujícím – např. loutkové divadlo)
- víkend rodičů s dětmi (nájem prostor – ubytování)
- stojan a obal na kytaru
- ozvučení vánoční hry (pronájem)
- pomůcky pro NŠ (katechetické příručky, knížky, zpěvníky, výtvarné potřeby)
- dárky dětem (při dětské vánoční hře)
- propagace (např. www stránky, natištěná trička pro NŠ)
- korkové nástěnky, magnetické tabule, flip-chart
- seniorátní zpravodaj pro práci s dětmi
- dataprojektor
- vybavení klubovny pro děti (židle. . .)
- oprava zařízení kluboven
- soustředění konfirmandů (doprava, materiál)
- vybavení kuchyně (várnice)
- stolní hry pro mládež
- cestné na sjezd mládeže (zda je možné proplatit i poplatek na Sjezdu Líza zjistí)

K využití katechetické příručky „Dokud se zpívá“

Na setkání učitelů NŠ se objevila otázka, **jak pojmut písničky**, na kterých úlohy v katechetické příloze v tomto roce staví, **pokud není učitel nadaný ke zpěvu a neovládá žádný hudební nástroj**. Zde je několik možných nápadů:

- **Text písničky lze „zreparovat“** – větší děti to nejspíš zvládnou samy lépe než učitel. Lze jim to jen navrhnout a pobídnout je, aby to zkusily. U menších dětí stačí vybrat refrén nebo část textu a ten jenom rytmicky deklamovat. Lze přitom použít jednoduché rytmické nástroje (ozvučné tyčky, bubínky, krabičky naplněné rýží apod.). Učitel může „předzpěvovat“, děti opakují. Popřípadě si mohou vzájemně odpovídat skupinky dětí.
- **Písničku lze zařadit již do bohoslužeb, než děti odcházejí na NŠ.** Je třeba se domluvit s farářem, aby písničku zařadil. Popřípadě je možné domluvit s mládeží, aby ji před odchodem dětí ve shromáždění zazpívala.
- **Slova refrénu či sloky lze napsat na jednotlivé papíry, rozdat je dětem a vyzvat je, aby se s nimi seřadily tak, jak si myslí, že jdou za sebou.** Společně potom dáváte dohromady správný slovosled a přitom se děti text mohou naučit a také mluvit o jeho významu.
- **Některé písničky existují na kazetách či CD.** Je tedy možné je pustit, poslouchat a třeba i zpívat společně s reprodukcí. Pokud neexistují, můžete si také domluvit s mládeží, aby vám je na kazetu nazpívala. Nejde o profesionální nahrávku, ale o záznam, ke kterému se děti mohou přidat.
- **Písničku nemusí doprovázet učitel.** Možná, že se některé dítě učí na nějaký hudební nástroj (flétnu, klavír, housle). Mohli byste se předem domluvit, aby se melodii naučilo a pak učilo vás i ostatní. Nebo by vám alespoň melodii písničky mohlo zahrát.
- **K rytmickému doprovodu nebo vnesení hudebního prvku do NŠ lze vyrábět netradiční hudební nástroje** – PET lahve naplněné kamínky, hrachem nebo rýží; kovové zátky navlečené na provázku; kovové zátky přibité na tyčce; ozvučná dřívka; pokličky; foukání přes hrdlo lahve; bubínky z krabic a plechovek. . . Lze přitom využít i zvuk obyčejných věcí (chřestění klíčů, cinkot skleniček, zvuk mobilu. . .). Děti pak mohou se zavázanýma očima hádat, o jaký zvuk jde.

Další otázka směřovala k tomu, **jak písničky konkrétně zviditelnit v místnosti pro děti** podobně jako loni „zástup svědků“. Opět několik námětů:

- **Můžete využít obrázky nástrojů na chlopní pracovních listů:** okopírujte je (případně domalujte další), vystřihněte a pokaždé se děti ptejte, jaký hudební nástroj by se k té které písničce hodil. Ten potom nalepte na barevný papír, na který napíšete sloku nebo refrén z písničky. Papíry můžete všet kolíčky na šňůru na zdi, přišpendlit na nástěnku apod. Vznikne seriál obdobný loňskému.
- **Na nástěnku můžete také udělat velký notový list** – na každou řádku místo houslového klíče přišpendlíte nebo nalepíte vybraný hudební nástroj (viz. výše) a napíšete třeba začátek písničky.
- **Na barevné papíry můžete také k textům písniček nalepit obrázky hudebníků.** Z různých časopisů si vystříhnete co nejrozmantější obrázky hudebníků (dechovky, písničkáře, orchestru, pianisty, pěveckého sboru, rockové skupiny, zpěváka. . .). Nechte děti pokaždé vybrat, jaká produkce muziky by se k té které písničce hodila, a nalepte ji na barevný papír s textem.
- **Z provázků můžete také na stěnu natáhnout velkou notovou osnovu.** Pak si vyrobíte z tvrdého barevného papíru veliké noty. Na konci úlohy můžete s dětmi vybrat notu, jejíž barvy se k písničce hodí, napsat na ní toho, kdo ji v příběhu zpívá (např. Miriam, David, Anna. . .) a kolíčkem ji připevnit na notovou osnovu také podle toho, zda písnička odpovídá spíš vysoký radostný tón nebo hlubší, třeba smutný.

- **Šlo by také použít starý vyřazený hudební nástroj** (např. kytaru) a na něj vždy nalepit na barevném papírku jméno toho, kdo písničku v příběhu zpíval.

Zdeněk Šorm

Nedělková poradna

David Šorm vymyslel téma rubriky a má o ní tuto představu: *Seriál o otázkách, které vyvolávají při přípravách učitelů NŠ – např. „jak zvýraznit v neděle modlitbu“, „jak se dobře připravit na svou nedělní“, . . . – šlo by o takové praktické věci. Myslel, že by si jednotlivé otázky mohli rozebrat faráři ze seniorátu. Já si myslím, že máte hodně zkušeností sami a že by to šlo udělat formou jejich sdílení (on to navrhol také v diskusních skupinkách na setkání učitelů NŠ).*

Proto vás chci vyzvat:

1) Pokud někdo z vás chce začít a napsat několik poznámek k navrženým a podobným tématům, neváhejte! Pošlete mi je do Nového Města a jistě najdou místo ve Zpravodaji.

2) Odpovězte, prosím, zase na malou antetu:

- a) Modlíte se s dětmi na neděle? Jak? (Připravujete modlitbu vy? Používáte k tomu modlitby z KP nebo jinou literaturu? Vyzvete k modlitbě děti samotné? Dáváte obsah modlitby dohromady s dětmi? Máte nad modlitbou na neděle nějaké otázky? . . .)
- b) Zpíváte s dětmi na neděle? Jak? (Z čeho? Kdo doprovází? Na co? Jak to děláte u dětí, které ještě nedovedou číst text ze zpěvníku? Máte nápad, jak to dělat, když sami nejste hudebně zdatní?)
- c) Jak seznamujete děti s biblickým příběhem? (Vyprávíte? Čtete je z bible? Přehráváte s flanelografem? Používáte loutkové divadlo? Přehráváte jej s dětmi? Promítáte jej – diáky, video, dataprojektor? Jinou formou. . .)
- d) Jak se na nedělní připravujete? (Máte nějaké společné přípravy? Co na nich děláte? Používáte kromě Bible a KP ještě něco jiného? Co vám dá nejvíc práce? Píšíte si nějaké přípravy? . . .)

Pošlete mi, prosím, odpovědi do konce listopadu (můžete je také dát dohromady společně na setkání učitelů NŠ z vašeho sboru). Pokud to stihneme, mohlo by vyjít další číslo Zpravodaje ještě letos. Pokud ne, tak jistě na začátku příštího roku.

Zdeněk Šorm

BRATR KÁLEF

Rytíři kulatého stolu

Letos nás opět pozval Bratr Kálef se svými kamarády na letní tábor do Olešinek. Plni sil jsme se radostně přivítali v sobotu 5. července a společně jsme podnikli dobrodružnou cestu napříč časem, na jejímž konci na nás čekal tajuplný meč Exkalibur a udatní rytíři, kteří se právě zabývali tím, kdo jej vytáhne ze skály. Ten, komu se to povede, je podle legendy povolán k tomu, aby se stal králem a sjednotil nejednotnou Anglii.

Před tak těžkým úkolem jsme se rozdělili do čtyř skupinek. V každé byli dva udatní vedoucí a několik dětí, které si svá přízviska měly teprve zasloužit. Pro snazší orientaci si každá družina zvolila název a vyrobila prapor, který potom vlál na každém nástupu nad našimi hlavami, a my se tak mohli cítit jako skuteční rytíři. V těchto rytířských družinách jsme mezi sebou soupeřili v nejrůznějších hrách po celý průběh tábora. Jednotlivé družiny se také střídaly v kuchyni, kde pomáhaly našim nejlepším kuchařkám, a v držení nočních hlídek. Po několika dnech jsme se odhodlali jít za slavným a moudrým čarodějem Merlinem, který nás dovedl ke skále, ze které trčel legendární meč. Mnoho z nás se pokusilo vytáhnout jej ven, ale podařilo se to až tomu poslednímu. Tím nebyl nikdo jiný, než Blek, neboli Jarda Buchta, který si tímto činem zajistil věčnou slávu a také právo velet tábora. Tuto skutečnost ovšem neskousl udatný Korby a po vzoru rytíře Lancelota přemluvil některé z dětí (šel na chyťře a vybral si ty nejstarší) a opustil s nimi tábor. Když se ani druhý den ráno nevrátili, vyslal náčelník posla, který se sice vrátil, ale se zlou zprávou. Těch pár vzpurných bídáků se prý odmítá vrátit a chtějí boj. Tuto novinu však přijalo mnoho dětí s nadšením a Blek, který si pomalu nechával říkat Artuš, rozhodl, že půjdeme vzbouřence přimět k návratu s mečem v ruce. Strhla se první velká bitva, na jejímž konci proběhl krásný souboj lídrů obou nepřátelích stran. Bojovali skutečnými meči a opravdu to vypadalo, jakoby bojovali na život a na smrt. Z vítězství se nakonec radoval Artuš a ačkoli vyhrál trochu nečestně, povstalci jej uznali za svého krále. Mohli jsme tedy směle pokračovat dál a učili jsme se nové věci v různých odbornostech, hráli jsme fotbal a nesmíme opomenout teplou sprchu, kterou jsme si mohli dopřát.

Ovšem po polovině tábora nás čarodějka Morgana přesvědčila o tom, že králové to nemají lehké. Nejenže unesla Merlina, ale zaklela Artuše strašlivou kletbou a on se chudák pomátl a my jsme byli bez náčelníka a bez kouzelníka. V roli náčelníka zastoupil Artuše Lancelot, ale Merlina nikdo zastoupit nemohl. Vydali jsme se jej hledat a vyrazili jsme na robinzonádu. Robinzonáda je dobrodružná záležitost, při které se vyrazí z tábora a návrat je naplánován až na následující den. Rozdělili jsme se na malé a velké a vydali se na pochod. Šli jsme pěšky a jeli vlakem a po náročném dni jsme zalehli ke spánku na malebné loučce nedaleko hradu Pernštejn. Druhý den dopoledne jsme se všichni setkali na nádvoří hradu a společnými silami jsme našli nebohého Merlina, uvězněného v hlamomorně. S Merlinem v čele jsme se vrátili do tábora, kde na nás čekal výborný guláš. Merlin uzdravil Artuše a jelikož byl čtvrtek, mysleli jsme si, že už to v pohodě dotáhneme až do konce tábora. Jenomže v pátek se znovu objevila strašlivá lady Morgana a vyzvala Artuše na souboj, ve kterém oba zahynuli. Artuše jsme oplakali a zasedl sněm, který zvolil nového krále. Stal se jím chrabří rytíř Oskar a s ním jsme se dočkali slavného konce tábora. Ještě musím vyzvednout momenty, kdy se z čaroděje Merlina stával Honza Keřkovský a vyprávěl nám, ve svých pobožnostech, příběhy o králi Davidovi. Stejně poutavé chvíle, i když trochu jiným způsobem, nám připravovali dennodenně naše milé kuchařky Bohunka, Ája a Pavla. Titul mistr světa ve vyťahování klíšťat by si zasloužil táborový léčitel Vašek. Musím uznat, že se mi po táboře stýská a účast na našem běhu mohu každému z celého srdce doporučit. Je tam prostě sranda...

Ondřej Zikmund

Ještě k první Anketě

Odpovědi z Třebíče ke mně doputovaly až po vydání prvního čísla. Něco už je pasé (to s dovolením vypouštím). Ostatní snad může inspirovat i s časovým zpožděním.

Zdeněk Šorm

Přístup k nedělní škole v našem sboru by se dal vyjádřit asi takto: Nedělní škola není náboženství, příprava konfirmandů, mládež, odkladiště neposedných dětí. Nedělní shromáždění dětí = Dětské bohoslužby.

Pořad:

- introit,
- píseň (doprovod obstarávají děti, konfirmandi – poděkovat za doprovod),
- úvodní motlitba (díky),
- čtení z Písma (jedno dítě předčítá text od stolu Páně a každý druhý verš se přidávají i ostatní – poděkovat za čtení),
- kánon,
- výklad textu ve skupinkách, nyní máme dvě, předškolní a starší (chodí i konfirmandi a mládež i když zrovna neučí a pomáhají s výkladem),
- společné zamyšlení nad textem (opakování s využitím zpracovaných postav a ostatních výtvorů od menších dětí),
- přímluvná modlitba,
- ohlášky, sborová činnost týkající se dětí a činnost sboru, o které by děti měly vědět, nezapomenout poblahopřát podáním ruky před dětmi tomu, kdo zrovna má narozeniny,
- píseň,
- posláni a požehnání.

Součástí je i sbírka (pokladnička je otáčející se kytička již z „dávnych“ dob Trusinů).

2) Jaké akce a aktivity při práci s dětmi se vám osvědčily?

Sborový dětský den: Společné dětské bohoslužby v kostele, výklad má pozvaný host (farář z jiného sboru). Po ukončení bohoslužeb děti zůstanou a ve výtvarných dílnách (kreslení, plakáty, rekvizity, divadlo) zpracovávají text výkladu. Každá skupinka má patrona (mládežník – učitel NŠ, rodiče, prarodiče). Pokud zůstane chvíle času před společným obědem, hrají se drobné hry a „kvízky“. Po obědě vycházka (letos jsme šli plavat na „kryták“). Odpolední program je již opět s rodiči a členy sboru – zde je prezentace dílen, kterou si řídí host. Odpoledne uzavíráme tombolou. No a písní a motlitbou.

Malé 2–3 denní výlety do okolních sborů ke konci školního roku. Končíme v neděli společnými bohoslužbami, kde přijíždějí i rodiče dětí. A samozřejmě společným obědem (ten mají rodiče nejraději).

Příležitostně kino, divadlo, bruslení, muzeum, výstavy – snažíme se, aby „sborové“ děti byly společně i na „civilních“ akcích.

Vánoční hra, seniorátní setkání, dětské tábory, velikonoční a vánoční prozpěvování, zahájení ukončení NŠ s kaz. stanicemi – patří k pravidelným akcím.

V poslední době je na dětských akcích velká účast mládeže. Některé rodiče je potřeba osobně zapojovat a posléze to přijímají jako samozřejmost.

3) Co jste pro děti ve sboru pořídili a máte s tím dobrou zkušenost?

Dotaci od Kálefa využíváme na výtvarné potřeby a na náklady spojené s výlety.

4) Máte nějaké tipy na hosty, které jste zvali na akce pro děti?

Zdenda Šorm, Titěra, Keřkovský J. – snažíme se zvát faráře ze seniorátu, aby děti poznávaly i jiné pastory a na seniorátních akcích si nebyly neznámí. (Zdar Keřko. . . , a tak jinak)

5) Co chystáte pro děti ve sboru?

Opakujeme bod 2) a snad něco navíc, když najdeme čas a dostaneme nápad.

6) Doporučili byste nějakou knížku nebo další materiál pro práci s dětmi nebo pro učitele?

BIBLI – akorát neznám autora, je tlustá, hodně postav, různé zápletky a masakry – no trhá.

Na závěr: Je dobré věnovat se samostatně jednotlivým kategoriím, malé děti, školáci, konfirmandi, mládež, třicátníci, kavárnička pro starší. . . , ale ještě důležitější je tyto kategorie spojit dohromady a těchto společných akcí by měla být převaha. Zúčastňovat se i civilních akcí. Jedině tak snad v dětech vytvoříme sounáležitost ke sboru – církvi a vztah k společnosti.

Petr Maláč, Třebíč

Doporučení a nabídky od vás

Narazil jsem na tyto stránky, myslím, že by mohly být užitečné:

<http://www.katecheze.wz.cz/index.html>

Biblické omalovánky (na těchto stránkách jsou i další odkazy):

http://www.kubesova.cz/biblicke_omalovanky

Z knih bych velmi doporučoval veškerou produkci nakl. „Doron“, mají tam velmi výhodné ceny a např. „Bible pro nejmenší“, „Příběhy na dobrou noc“ – to si zde lidé hodně kupují a čtou (stojí to cca 80 Kč/kus), objednal jsem toho do sboru víc kusů.

Zajímavý materiál jsou učební plány z produkce Tim 2,2 (dříve odbor pro práci s dětmi CB) „Objevujeme Boží stvoření I+II“ – materiál pro práci s batolaty, „Objevujeme Bibli“ – materiál pro práci s předškolními dětmi (1–4 ročník) a několikavazkový „Objevujeme Bibli se školáky“ – materiál pro skupinky 7–9 let a 10–12 let;

dále učební plán Ráchel Bícová, Pán Ježíš a jeho církev – učební plán pro vyučování dětí 6–12 let, Praha: Samuel 2006 (je v tom i CD);

pro pubertáky kniha Michael Coleman, Biblické příběhy (o čem se vám učitelé neodvažují říct) z cyklu Děšivá literatura, Egmont: Praha 2007 – je to skvělé, dobré vtipy, přitom to musel psát nějaký teolog, je to chytré mrkni na to;

pro kluky (knihy je pro mne překvapením) – E. T. Seton, Kazatel z cedrové hory, sebrané spisy, svazek 5, Leprez: Praha 2000;

dlouhodobě sháním krásnou knihu Trentovi, Smaleyovi, Strom pokladů, 1996 – zároveň doporučuji, dá se z toho udělat i bojovka pro děti;

dozvěděl jsem se o zajímavé deskové hře, ale zatím o ní víc nevím:

<http://www.varianty.cz/static/ourBooks/15.php>;

jiná desková hra, ta je dobrá: Boží hvězda, Příběh Ester z biblických dob, Tim 2,2.

David Šorm, Horní Krupá

Závěrem

Chci vás znovu povzbudit. Zpravodaj je především o sdílení a výměně zkušeností, inspirací, otázek, potíží i úspěchů. Pište o nich! To, co je u vás třeba zaběhané a známé, může být pro druhé nové a může je to inspirovat. To, o čem se třeba pokoušíte, zkouší možná i někdo jiný, také si není jistý nebo mu něco pomohlo a mohl by reagovat a inspirovat. Ideální zkrátka je, je-li Zpravodaj vaše dílo. Je sice možné naplnit ho i příspěvky „odborníků“, ale pak se také může mýjet s tím, čím žijete vy.

Zdeněk Šorm